

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 28/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 30 päivänä syyskuuta 1998 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain kumoamisesta (HE 138/1998 vp).

Lausunnot

Hallintovaliokunta ja liikennevaliokunta ovat antaneet esityksestä eduskunnan päätöksen perusteella lausuntonsa, jotka ovat tämän mietinnön liitteinä (HaVL 18/1998 vp ja LiVL 26/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- teollisuusneuvos Heikki Vesa ja tarkastaja Liisa Salminen, kauppa- ja teollisuusministeriö
- erikoistutkija Kaarlo Helkamo, Kilpailuvirasto
- yritystutkija Arja Keränen, Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus
- erityisasiantuntija Jaakko Ylitalo, Lapin liitto
- maakuntasuunnittelija Simo Kotiluoto, Savon liitto
- asiamies Mikko Melasniemi, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto
- toimitusjohtaja Pertti Pietikäinen, Kuorma-autoliitto/Tavaralinjat ry
- toimitusjohtaja Timo Rautajoki, Lapin kaupakamari..

Lisäksi valiokunta on saanut Suomen Yrittäjiltä kirjallisen lausunnon, joka on liitetty valiokunnan asiakirjoihin.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annettu laki vuoden 1999 alusta lukien.

Tarkoituksena on lisäksi, että saaristokuljetusten tukemisesta annettu valtioneuvoston päätös kumotaan samasta ajankohdasta lukien.

Valtion vuoden 1998 talousarviossa kuljetustukeen on myönnetty 16,3 miljoonaa markkaa. Valtion vuoden 1999 talousarvioesityksessä on 8 miljoonan markan määräraha lain ja valtioneuvoston päätöksen mukaisten vuoden 1998 kuljetustukien maksamiseen pk-yrityksille.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että hallituksen esityksen sisältämä lakiehdotus hylätään. Valiokunta viittaa hallintovaliokunnan ja liikennevaliokunnan lausuntojen perusteluihin sekä kuulemiinsa asiantuntijalausuntoihin.

Kuljetustukilain voimassaoloa on jatkettu useita kertoja. Nykyinen laki oli tarkoitettu olemaan voimassa vielä vuonna 1999. Lain soveltamisalaa on rajoitettu muun muassa EU:n jäsenyydestä johtuen. Kuljetustukeen ovat nykyisin oikeutettuja vain pienet ja keskisuuret yritykset. Tukea voidaan maksaa Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa, Pohjois-Karjalassa sekä Etelä-Savossa sijaitseville pk-yrityksille laissa yksityiskohtaisesti lueteltujen tuotteiden kuljetukseen. Pääosa kuljetustuesta suuntautuu yrityksille, joiden päätoimiala on mekaaninen puuteollisuus, kivi- ja maalajeihin liittyvä teollisuus sekä elintarviketeollisuus.

Kuljetustuen suuruus on riippuvainen kuljetetun matkan pituudesta. Tukea maksetaan vain niille kuljetuksille, joiden matkan pituus on vähintään 266 kilometriä. Tuen suuruus on matkan pituudesta riippuen 7—29 prosenttia maksetusta kuljetuskustannuksista. Korkeimpaan tukiprosenttiin oikeuttavat kuljetukset, joiden pituus on yli tuhat kilometriä. Kuljetustuki maksetaan tuotteen valmistajalle, ei kuljetusliikkeelle. Vuonna 1997 tukea maksettiin 230 yritykselle yhteensä 14,8 miljoonaa markkaa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kuljetustuki on tasoittanut pitkien kuljetusmatkojen yrityksille aiheuttamia lisäkustannuksia ja

parantanut kilpailutilannetta lähempänä markkinoita sijaitseviin kilpailijoihin nähden. Kuljetustuen poistaminen vaikeuttaisi erityisesti pohjoisen yritysten asemaa verrattuna ruotsalaisiin kilpailijoihinsa.

Etenkin Pohjois-Suomen pk-yrityksillä on ohuet tavaravirratt ja huonot mahdollisuudet hyödyntää molemminsuuntaisia kuljetuksia. Syrjäisillä seuduilla ei aina ole samanlaista kuljetusyksikkövalikoimaa kuin väestökeskittyneiden alueella. Tästä aiheutuu lisäkustannuksia yrityksille. Valiokunta pitääkin tärkeänä kehittää logistiikkaa siten, että pitkistä matkoista ja syrjäisistä alueista johtuvia kuljetuskustannuksia voidaan minimoida. Yhtenä mahdollisuutena valiokunta pitää Pohjois-Suomen elinkeinoelämän kaavailemaa niin sanottua logistiikkatukea, jota yritys saisi kehittäessään logistiikkaansa tai logistista yhteistyötä muiden yritysten kanssa.

Valiokunta pitää perusteltuna kuljetustukea koskevan lain pitämistä edelleen voimassa. Valiokunta katsoo, että kauppa- ja teollisuusministeriön tulee pikaisesti selvittää mahdollisuudet siirtyä nykyisestä kuljetustukijärjestelmästä uudenlaisen logistiikkatuen suuntaan, jolla kannustettaisiin yrityksiä yhteistyöhön ja nykyistä taloudellisempien kuljetusjärjestelmien kehittämiseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuulikki Hämäläinen /sd
vpj. Seppo Kääriäinen /kesk
jäs. Arto Bryggare /sd
Mikko Immonen /vas
Mari Kiviniemi /kesk

Paula Kokkonen /kok
Martti Korhonen /vas
Riitta Korhonen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Leena Luhtanen /sd

TaVM 28/1998 vp — HE 138/1998 vp

Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Erkki Partanen /sd
Vuokko Rehn /kesk
Ola Rosendahl /r

Juhani Sjöblom /kok
Sakari Smeds /skl
Janne Viitamies /sd.